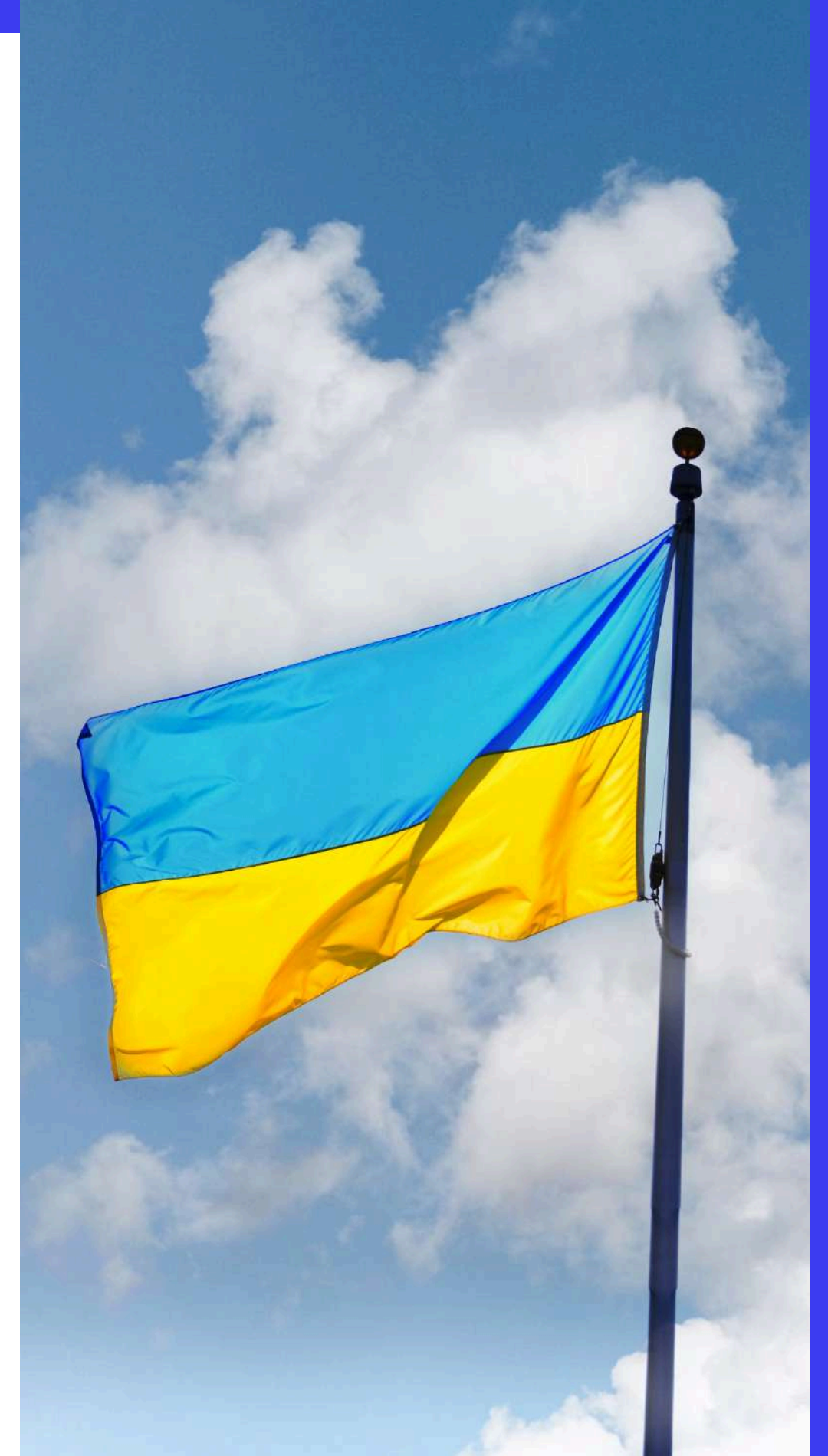

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

1. Сутність і зміст загальної теорії національної безпеки.
2. Поняття та категорії національної безпеки.
3. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки.
4. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

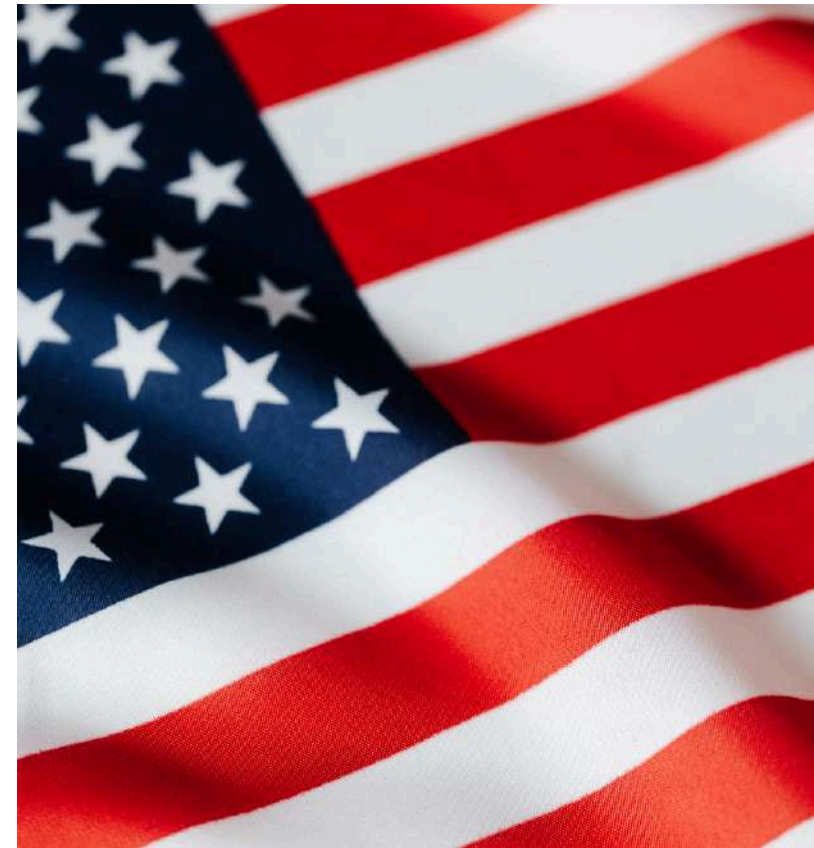
Прагнення до безпеки стало однією із спонукальних причин об'єднання древніх людей в суспільство. Інтенсивність і масштаби цієї потреби постійно зростали: безпека, від зародження цивілізації виступала найголовнішою метою діяльності окремих індивідuumів, а в подальшому - всього суспільства і держави. Так, ще в ХІХ ст. вчені відзначали: «Необхідність особистої і майнової безпеки викликає до життя державу, в цій необхідності держава знаходить найголовніше роз'яснення свого існування, вона ж вказує державі основну її мету і призначення».

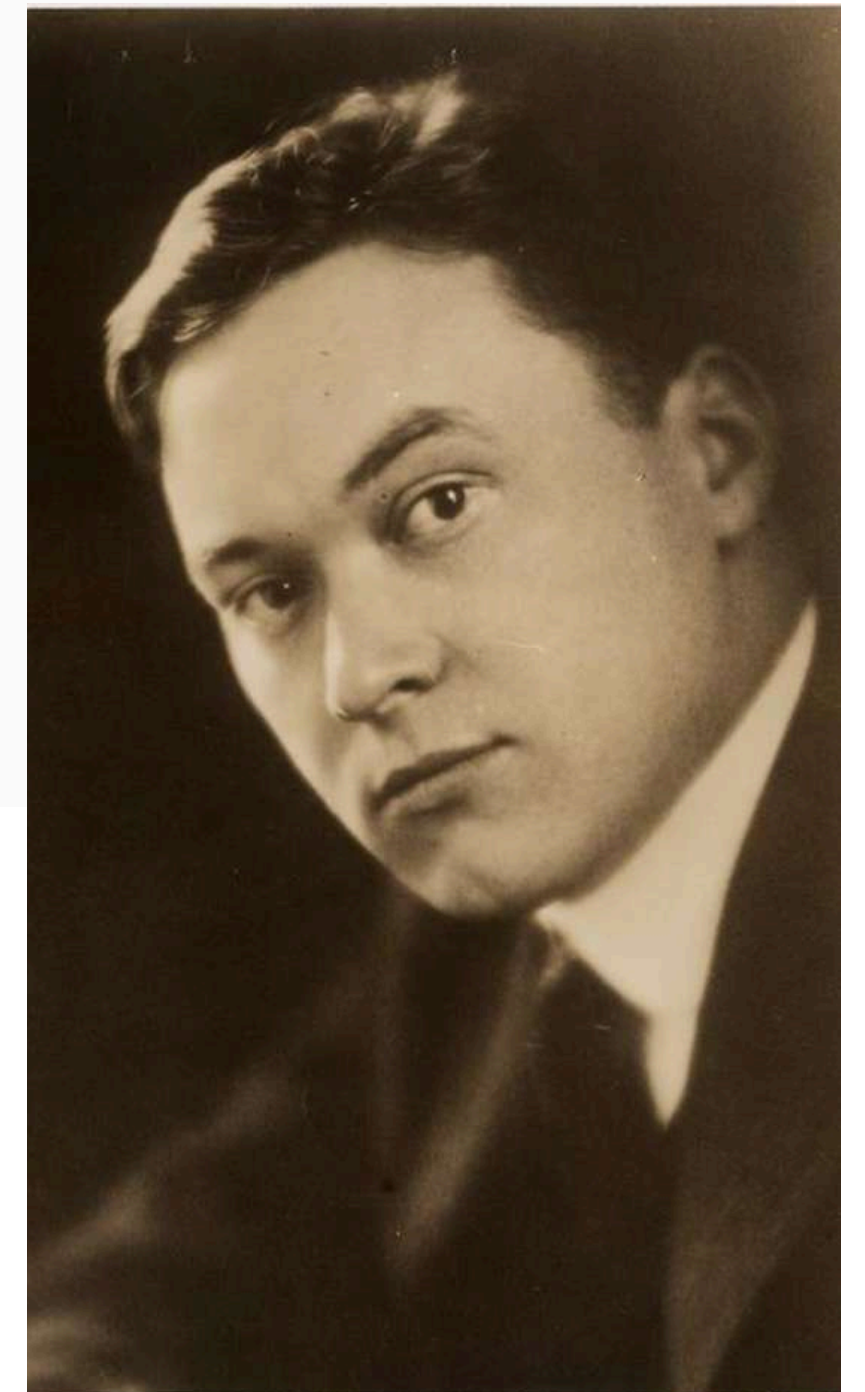
Це ж стверджував і Сократ ще за 400 років до нашої ери, говорячи про необхідність захисту держави, як про одну із спонукальних причин його створення.

Безпека не існує сама по собі, ізольовано, у відриві від загальної людської життєдіяльності. Вона тісно пов'язана з усіма сторонами життя людини і суспільства, корінним завданням якої є забезпечення свого існування і розвитку.

Категорія "національна безпека" виникла не як правова, а як зовнішньополітична і є цілком американським винаходом. Вперше на державному рівні поняття "національна безпека" було використано у 1904 р. в посланні тодішнього президента США Теодора Рузвельта Конгресу США, в якому він обґрунтовував приєднання зони Панамського каналу інтересами національної безпеки.

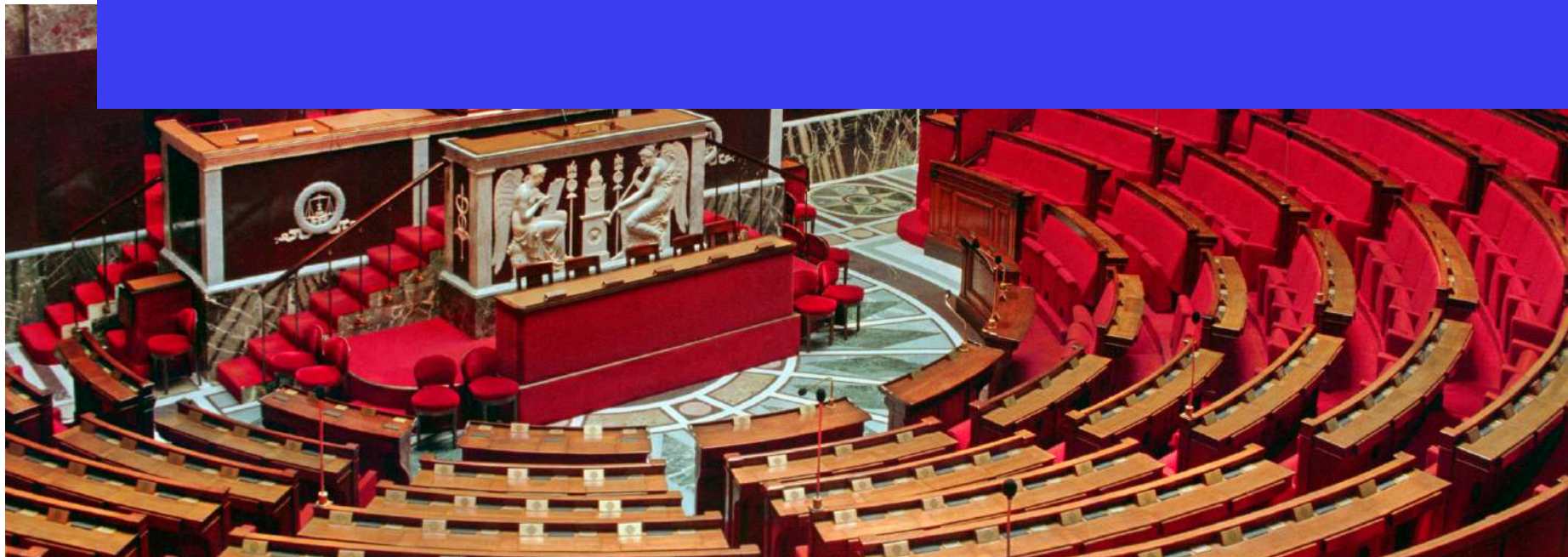
Повертаючись до "чистої" американської концепції національної безпеки, слід відзначити, що вона базується на теорії "національних інтересів" і саме звідси бере початок відповідна модель співвідношення, в якій національна безпека розглядається як частина національних інтересів. Саме така модель на сьогоднішній день отримала широке визнання. Вперше названа модель була запропонована американцем У. Липпманом.

Проте слід зауважити, що саме поняття «Національна безпека» у Декларації відсутнє, а зустрічаються терміни – «екологічна безпека», «зовнішня і внутрішня безпека», «державна безпека» та «міжнародна безпека». Однак є всі підстави вважати, що прийняття вказаного документа стало вагомим чинником початку активізації досліджень національної безпеки України.

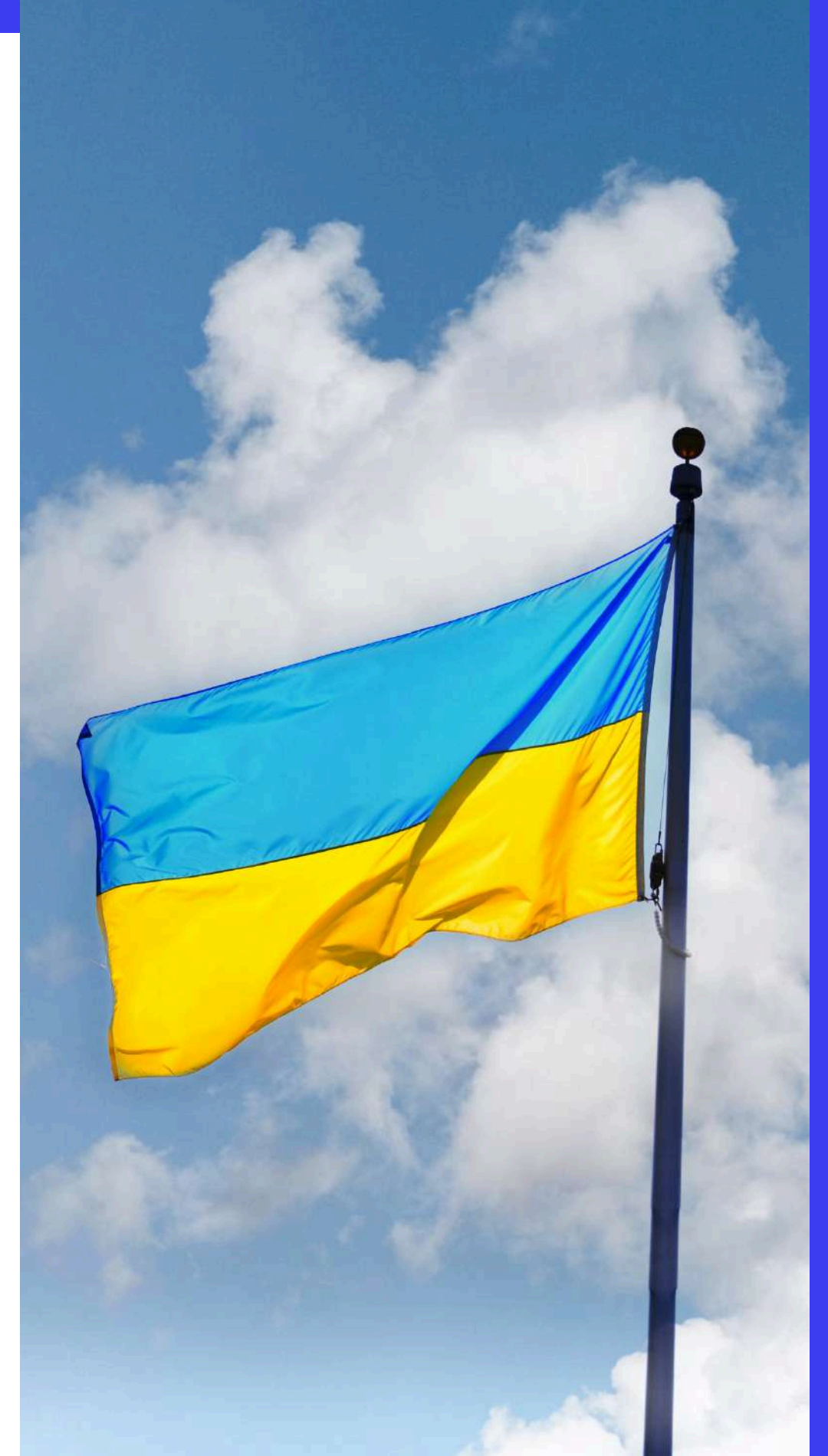
[illegible]

У схваленій на початку 1997 р. Верховною Радою Концепції національної безпеки України вперше визначено напрями розгляду проблеми національної безпеки, загрози та заходи з відведення цих загроз. У сконцентрованому вигляді представлено офіційні погляди та ідеї щодо національної безпеки та оборони України. У створенні Концепції брали участь політики, які представляють усі гілки влади та політичні партії. Практично це означає, що згаданий документ фіксує консенсус політичних сил у найважливішій сфері суспільного та державного життя.

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

1. Сутність і зміст загальної теорії національної безпеки.
- 2. Поняття та категорії національної безпеки.**
3. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки.
4. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА -

це захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, своєчасне виявлення, запобігання і нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у сферах

правоохоронної діяльності, боротьби з корупцією, прикордонної діяльності та оборони, міграційної політики, охорони здоров'я, освіти та науки, науково-технічної та інноваційної політики, культурного розвитку населення, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки, соціальної політики та пенсійного забезпечення, житлово-комунального господарства, ринку фінансових послуг, захисту прав власності, фондових ринків і обігу цінних паперів, податково-бюджетної та митної політики, торгівлі та підприємницької діяльності, ринку банківських послуг, інвестиційної політики, ревізійної діяльності, монетарної та валютної політики, захисту інформації, ліцензування, промисловості та сільського господарства, транспорту та зв'язку, інформаційних технологій, енергетики та енергозбереження, функціонування природних монополій, використання надр, земельних та водних ресурсів, корисних копалин, захисту екології і навколишнього природного середовища та інших сферах державного управління при виникненні негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам.

ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ

національні інтереси

·життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток;

загрози національній безпеці

·наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України;

воєнна організація держави

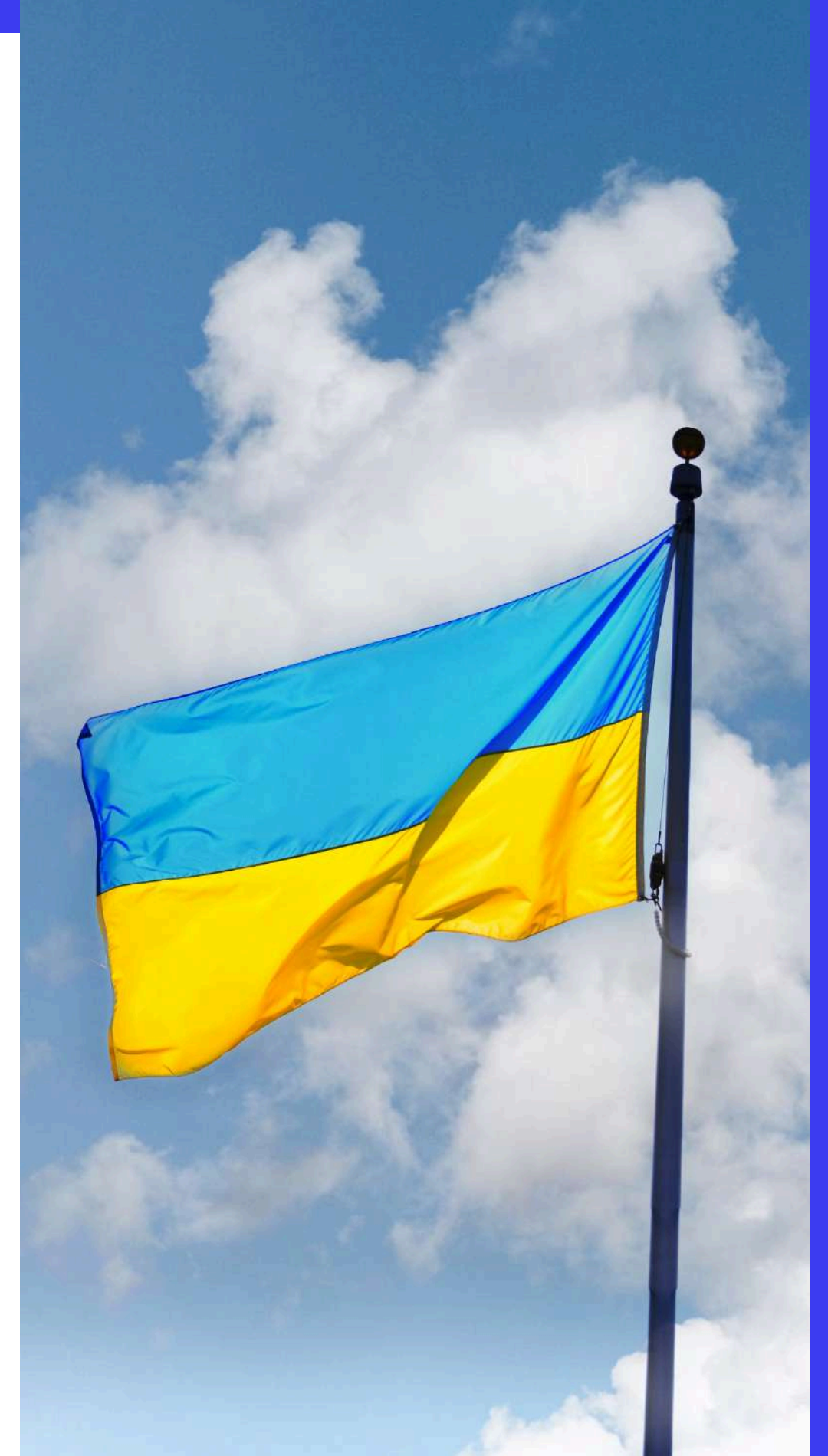
·сукупність органів державної влади, військових формувань, утворених відповідно до законів України, діяльність яких перебуває під демократичним цивільним контролем із боку суспільства і безпосередньо спрямована на захист національних інтересів України від зовнішніх та внутрішніх загроз;

правоохоронні органи

·органи державної влади, на які Конституцією і законами України покладено здійснення правоохоронних функцій.

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

1. Сутність і зміст загальної теорії національної безпеки.
2. Поняття та категорії національної безпеки.
- 3. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки.**
4. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей

СУБ'ЄКТИ ТА ОБ'ЄКТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

До об'єктів національної безпеки відносяться: національні інтереси, національні цінності, структурні елементи системи національної безпеки, їх властивості і відносини, які захищаються від загроз. Виходячи з цього, виділяються три рівні основних об'єктів безпеки:

**громадянина
(людини)**

його права і
свободи

суспільства

його духовні та
матеріальні
цінності

держави

суверенітет,
конституційний порядок,
територіальну цілісність і
недоторканність кордонів

У залежності від об'єктного складу (особи, суспільства або держави, що є об'єктом загрози) ми можемо визначити: міжнародну безпеку (безпеку багатьох держав), безпеку окремої держави, особисту безпеку (безпеку конкретної особи) та суспільну безпеку (безпека невизначеного кола осіб).

**ДО СУБ'ЄКТІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
БЕЗПЕКИ ТРЕБА ВІДНЕСТИ
НОСІЇВ ВЛАСТИВОСТЕЙ, ЩО
ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЗАХИСТ
ОБ'ЄКТІВ БЕЗПЕКИ**

Основним суб'єктом національної безпеки є держава, яка, згідно з Конституцією України (ст. 3, 27, 28, 29), забезпечує безпеку кожної людини і громадянина, їхнє життя, здоров'я, честь, гідність, особисту недоторканність на території України, а також своїм громадянам та за її межами.

Держава виконує свої функції у сфері національної безпеки через органи законодавчої, виконавчої та судової влади, недержавні організації та громадян. Забезпечення безпеки особистості, суспільства і держави здійснюється на основі розмежування повноважень основних суб'єктів системи національної безпеки.

Верховна рада України

Верховна Рада України у межах своїх повноважень, визначених у ст. 92 Конституції України, здійснює законодавче регулювання та контроль за діяльністю органів державної влади та посадових осіб щодо здійснення ними відповідних повноважень у сфері національної безпеки.

Президент України

Президент України, згідно ст. 103 Конституції України, як глава держави, гарант державного суверенітету, територіальної цілісності України і Верховний Головнокомандувач Збройними силами України і Голова Ради національної безпеки і оборони України забезпечує головне керівництво у сфері національної безпеки і оборони України.

Кабінет Міністрів України

Відповідно до ст. 116 Конституції України Кабінет Міністрів України, як вищий орган виконавчої влади, вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина, забезпечення обороноздатності, національної безпеки, громадського порядку і боротьби із злочинністю. Важлива роль відводиться міністерствам і іншим центральним органам виконавчої влади, які в межах своїх повноважень, наявних засобів бюджетного і позабюджетного фінансування забезпечують реалізацію законів України, указів Президента України та інших правових актів. У сфері національної безпеки забезпечують створення, підтримку готовності і застосування сил і засобів забезпечення національної безпеки, а також управління їх діяльністю.

РНБО

Рада національної безпеки і оборони України згідно ст. 107 Конституції України є координаційним органом з питань національної безпеки і оборони при Президентові України, координує і контролює діяльність органів державної влади у сферах національної безпеки та оборони.

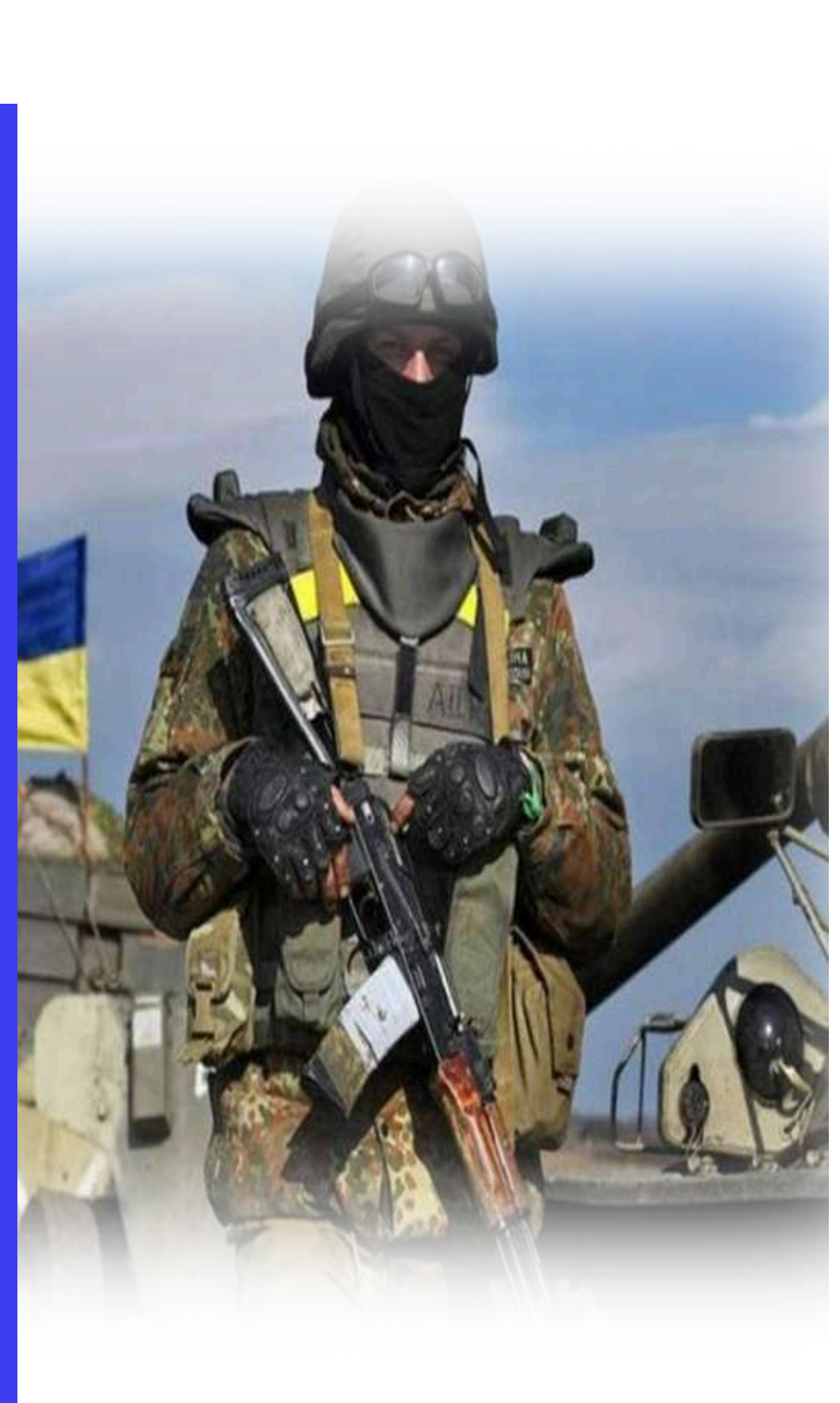
Національний банк Україн

Національний банк України розробляє і здійснює емісійно-кредитну політику в інтересах національної безпеки України.

Конституційний суд, суди загальної юрисдикції

КСУ вирішує питання провідповідності законів та інших правовихактів у сфері національної безпеки і дає офіційне їх трактування. Суди загальної юрисдикції - здійснюють правосуддя у сфері забезпечення національної безпеки України,а прокуратура Україниздійснює свої повноваження у сфері національної безпеки.

Згідно ст. 17 Конституції України важлива роль у здійсненні національної безпеки належить військовим організаціям держави, до яких відносяться: Збройні Сили України; Служба безпеки України; Внутрішні війська; прикордонні війська; органи та підрозділи Міністерства внутрішніх справ України; військові підрозділи Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справі захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи - які в межах своїх повноважень забезпечують оборону України, захист її суверенітету, територіальну цілісність і недоторканність її кордонів, протидіють зовнішнім і внутрішнім загрозам воєнного характеру, борються з організованою злочинністю, забезпечують захист населення у разі катастроф, стихійних лих, небезпечних соціальних конфліктів та інших катаклізмів, які можуть виникати.

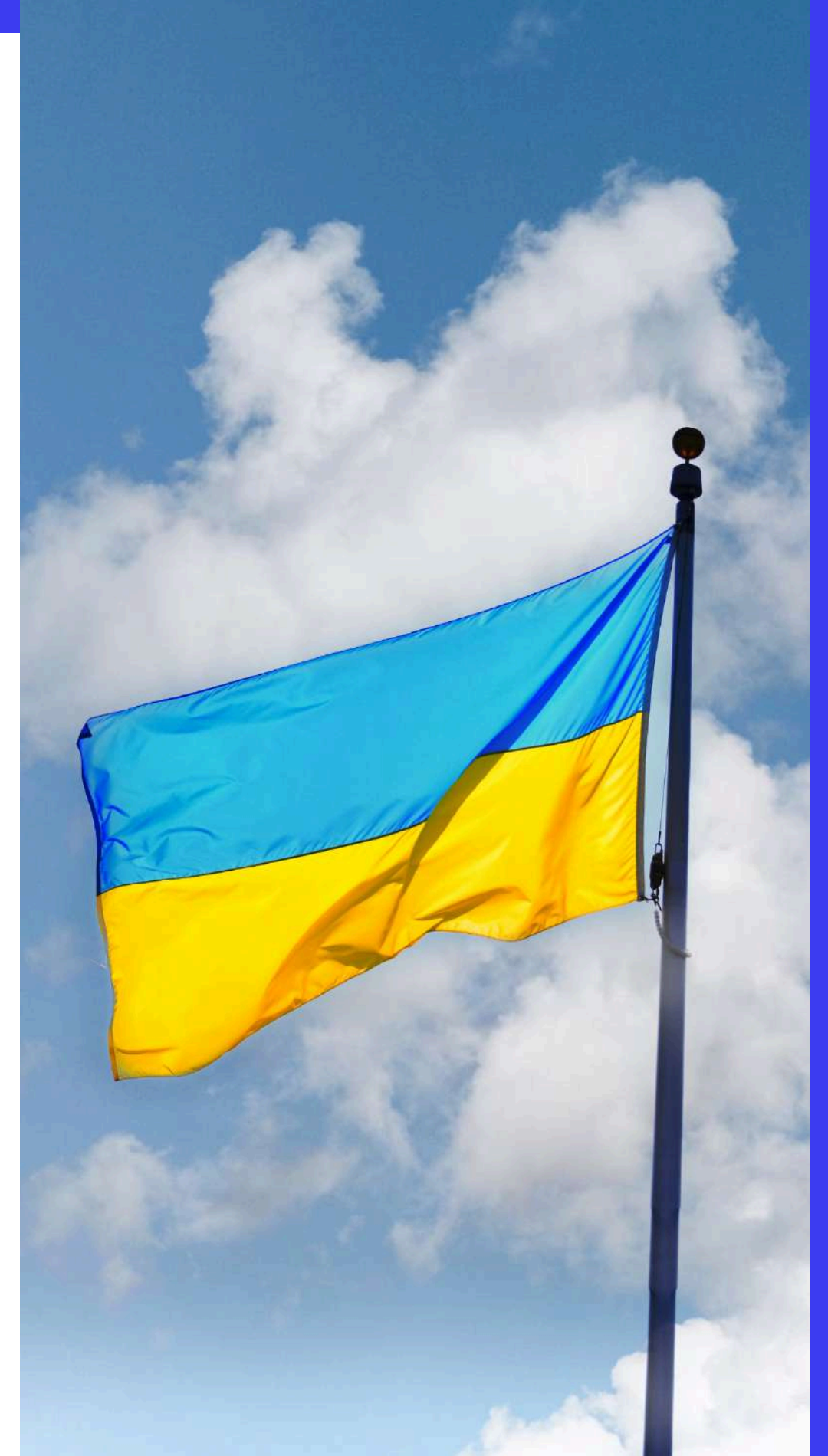

Український народ - громадяни України всіх національностей на виборах, референдумах, а також через органи державної влади та місцевого самоврядування висловлюють і реалізують своє бачення національних інтересів України, способів їх захисту, привертають увагу суспільних і державних інститутів до небезпечних явищ і процесів у різних сферах життєдіяльності країни .

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ

1. Сутність і зміст загальної теорії національної безпеки.
2. Поняття та категорії національної безпеки.
3. Основні об'єкти та суб'єкти національної безпеки.
4. Поняття та зміст національних інтересів та національних цілей.

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ

- Створення громадянського суспільства, підвищення ефективності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, розвиток демократичних інститутів для забезпечення прав і свобод людини;
- Досягнення національної злагоди, політичної і соціальної стабільності, гарантування прав української нації та національних меншин України;
- Забезпечення державного суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності кордонів;
- Створення самодостатньої соціальноорієнтованої ринкової економіки;
- Забезпечення екологічно та технологічно безпечних умов життєдіяльності суспільства;
- Збереження та підвищення науково-технічного потенціалу;
- Зміцнення генофонду Українського народу, його фізичного і морального здоров'я та інтелектуального потенціалу;
- Розвиток української нації, історичної свідомості та національної гідності українців;
- Розвиток етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності громадян усіх національностей, що складають Український народ;
- Налагодження рівноправних і взаємовигідних відносин з усіма державами, інтегрування в європейську та світову спільноту.

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ**

